

Мелітопольський державний педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького

Факультет інформатики, математики та економіки

Кафедра економіки та готельно-ресторанного бізнесу

Завідувач кафедри
/ _____

ЗАТВЕРДЖЕНО НА ЗАСІДАННІ КАФЕДРИ

_____ (протокол
№ _____ від _____ 20_ р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Організація туристичної індустрії
для здобувачів вищої освіти

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

Галузь знань 24 Сфера обслуговування

Спеціальність 241 Готельно-ресторанна справа

Освітня програма «Готельно-ресторанне господарство та туристичний бізнес»

Мелітополь, 2020 р.

Розробник: Леушина О.А., доцент, кандидат економічних наук, доцент

ПОГОДЖЕНО:
Гарант освітньої програми _____ Гурбик Ю.Ю.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Рівень вищої освіти галузь знань, спеціальність, спеціалізація	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 5	Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)	Обов'язкова	
	Галузь знань 24 Сфера обслуговування		
Блоків – 2 у тому числі: курслова робота – навчальна практика -	Спеціальність 241 Готельно-ресторанна справа	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 150		1-й	-
Тижневих годин для денної форми навчання: 5 аудиторних – 74 самостійної роботи студента – 98	Освітня-професійна програма вищої освіти «Готельно-ресторанне господарство та туристичний бізнес»	Семестр	
		1-й	-й
		Лекції	
		32 год.	- год.
		Практичні, семінарські	
		42 год.	- год.
		Лабораторні	
		- год.	- год.
		Самостійна робота	
		76 год.	год.
Індивідуальні завдання: год.			
Вид контролю: екзамен			

2. Мета навчальної дисципліни

Місце дисципліни у освітній програмі: нормативна.

Метою вивчення дисципліни «Організація туристичної індустрії» є формування системи теоретичних знань та прикладних вмінь і навичок, щодо організації і технології туристичної діяльності в умовах конкуренції на ринку туристичних послуг, а також вирішення конкретних соціально-економічних завдань, що виникають у сфері туристичної індустрії в процесі заснування власного туристичного бізнесу і управління туристичними підприємствами.

Предметом дисципліни «Організація туристичної діяльності» є дослідження найважливіших закономірностей, чинників, які визначають розвиток і розміщення туристичних підприємств, організаційно-правового і економічного механізму їх діяльності на ринку туристичних послуг регіону, держави; систематизувати теоретичні знання щодо проблем і розвитку туризму в світі і Україні.

Завдання дисципліни полягає у надбанні вмінь узагальнювати теоретико-практичні матеріали, дослідженні найважливіших закономірностей, чинників, які визначають

розвиток і розміщення туристичних підприємств, вмінні аналізувати практичну інформацію, працювати зі спеціальною літературою, довідковими виданнями.

3. Перелік компетентностей, які набуваються під час опанування дисципліною

1. Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми діяльності суб'єктів готельного, ресторанного та туристичного бізнесу, що передбачає застосування теорій та методів системи наук, які формують концепції гостинності та туристичної індустрії і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

2. Загальні компетентності:

- Здатність розуміти і опрацювати ідеї і думки на основі логічних аргументів та перевірених фактів.
- Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел в сфері туристичних послуг.
- Здатність застосовувати фахові та фундаментальні знання у професійній діяльності по організації туризму.
- Здатність приймати обґрунтовані рішення в туристичній сфері.
- Здатність використовувати організаторські навички для планування роботи колективу.
- Здатність до усвідомленого поповнення і розширення комунікативних навичок у професійній сфері впродовж життя.

3. Фахові компетентності:

- Здатність володіти базовими поняттями, основами теорії і практики фахової підготовки, вміння їх застосовувати.
- Здатність використовувати на практиці основи діючого законодавства та відстежувати зміни в ньому.
- Здатність оцінювати та забезпечувати якість продукції та послуг на підприємствах сфери гостинності.

4. Результати навчання

- Демонструвати знання організаційно-правових аспектів у сфері регулювання туристських послуг, розуміння і опрацювання ідей і думок на основі логічних аргументів та перевірених фактів.
- Демонструвати самостійним навчанням освоювати нове, використовуючи здобуті знання.
- Демонструвати застосування фахових та фундаментальних знань у професійній діяльності: вміння грамотно складати угоди щодо надання туристичних послуг, основи укладання договорів на туристичне обслуговування та договорів страхування під час туристичних подорожей.
- Показати володіння навиками використання сучасного програмного забезпечення, Internet-ресурсів і роботи в комп'ютерних мережах, володіння основними методами, способами і засобами використання сучасних технологій для бронювання та організації туристичного обслуговування,
- Показати використання організаторських навичок для планування роботи колективу.
- Демонструвати здатність до усвідомленого поповнення і розширення комунікативних навичок у професійній сфері впродовж життя.

- Демонструвати відповідальне ставлення до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.
- Демонструвати уміння розробляти пропозиції з впровадження інноваційних технологій виробництва та обслуговування споживачів з використанням різних автоматизованих систем у роботі підприємств (закладів) готельного та ресторанного господарства.
- Показати уміння користуватись різними автоматизованими системами у роботі підприємств (закладів) готельного та ресторанного господарства для розробки продукту із подальшою реалізацією його на туристичному ринку.
- Показати уміння вирішувати питання раціонального використання просторових та матеріальних ресурсів.
- Показати уміння здійснювати оперативний контроль за технікою обслуговування та за дотриманням правил торгівлі у закладах готельного та ресторанного господарства.
- Демонструвати знання й уміння застосовувати правила створення та функціонування системи контролю якості продукції та послуг в сфері гостинності.
- Демонструвати уміння обґрунтовувати ціни на продукцію і/або послуги; планувати обсяги виробництва та реалізації.
- Демонструвати уміння оцінювати конкурентоспроможність підприємств з надання туристичних послуг, застосовувати правила та моделі формування програму туристичного обслуговування на основі стандартних методик в сфері гостинності.

5. Програма навчальної дисципліни

Блок I. Теоретико-методичні основи організації туристичної діяльності

Тема 1. Туризм та його світовий розвиток.

Визначити основні поняття курсу. Проаналізувати історичні аспекти розвитку туризму. Обґрунтувати теоретичні аспекти розвитку туристичної діяльності. Проаналізувати вплив туристичної індустрії на світову економіку.

Тема 2. Тема. Регулювання та управління туристичною діяльністю в Україні
Охарактеризувати туристичну діяльність України та визначити вагомість її впливу на економіку країни. Проаналізувати туристичні ресурси та розвиток рекреаційної інфраструктури в Україні

Тема 3. Класифікація видів туристичної та екскурсійної діяльності
Проаналізувати класифікацію видів туризму за метою, часовими характеристиками, територіальними ознаками, індивідуальними запитами, фінансовими можливостями.

Тема 4. Туристичний продукт та його характеристики
Розкрити поняття туристичного продукту, проаналізувати його структуру та складові. Розглянути якість туристичного продукту та його конкурентоспроможність

Тема 5. Планування діяльності та стратегія економічного розвитку підприємств туризму

Види планів. Аналіз методів та способів планування. Обґрунтування розвитку підприємства та бізнес-планування.

Тема 6. Організація туристичних подорожей.

Сутність розробленого туру, його характеристики, комунікаційні навички персоналу, популяризація туру на ринку та прибутки від нього.

Блок II. Організаційні засади створення і діяльності туристичного підприємства

Тема 7. Порядок створення туристичного підприємства та організація його діяльності
Охарактеризувати основні етапи створення туристичного підприємства. Проаналізувати тур операторську та турагентську діяльність підприємств туризму. Ліцензування та сертифікація туристичної діяльності та готельних послуг.

Тема 8. Виробничо-технічний потенціал туристичного підприємства
Ресурсне забезпечення підприємства. Аналіз виборчої бази підприємства сфери туризму.

Тема 9. Фінансова та цінова політика підприємств туризму
Обґунтування змісту та форм фінансової діяльності туристичного підприємства. Аналіз витрат підприємства та ціна на туристичний продукт або послугу. Економічна ефективність діяльності туристичного підприємства.

Тема 10. Туристичні формальності
Види формальностей у міжнародному туризмі. Поліцейські формальності. Паспортні формальності. Візові формальності. Митні формальності та валютний контроль. Медико-санітарні формальності. Формальності безпеки.

Тема 11. Тема: Реклама в індустрії туризму
Поняття і напрямки рекламної діяльності туристичного підприємства. Організація рекламної діяльності, принципи та канали поширення реклами. Правила проведення рекламної кампанії та імідж туристичного підприємства.

Тема 12. Перспективи розвитку туризму у світі та в Україні
Прогнози розвитку світового туризму в Україні та вплив соціальних, демографічних та інших факторів на туристичний ринок.

6. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усьог	у тому числі					усьог	у тому числі				
		о	л	п	ла б	ін д		с.р .	о	л	п	ла б
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Блок I. Теоретико-методичні основи організації туристичної діяльності												
Тема 1. Туризм та його світовий розвиток.	12	4	2			6						
Тема 2. Регулювання та управління туристичною діяльністю в Україні	12	2	4			6						
Тема 3. Класифікація видів туристичної та екскурсійної діяльності	14	4	4			6						

Тема 4. Тема 4. Туристичний продукт та його характеристики	12	2	4			6					
Тема 5. Планування діяльності та стратегія економічного розвитку підприємств туризму	12	2	4			6					
Разом за блоком I	62	1 4	1 8			30					
Блок II. Організаційні засади створення і діяльності туристичного підприємства											
Тема 6. Порядок створення туристичного підприємства та організація його діяльності	16	4	4			8					
Тема 7. Виробничо-технічний потенціал туристичного підприємства	14	2	4			8					
Тема 8. Фінансова та цінова політика підприємств туризму	14	2	4			8					
Тема 9. Туристичні формальності	16	4	4			8					
Тема 10. Тема: Реклама в індустрії туризму	14	4	4			6					
Тема 11. Перспективи розвитку туризму у світі та в Україні	14	2	4			8					
Разом за блоком II	88	1 8	2 4			46					
Усього годин	150	3 2	4 2			76					

7. Темі лекцій

№ з/п	Назва теми лекції та питання, що вивчаються	Кількість годин
1	Тема 1. Туризм та його світовий розвиток. 1. Історія туризму, зміст та основні поняття 2. Теоретичні аспекти розвитку туризму. 3. Вплив туризму на світову економіку.	4
2	Тема 2. Характеристика туристичної діяльності та її вплив на економіку України 2. Туристичні ресурси та інфраструктура – головні складові розвитку туризму в Україні. 3. Туристична індустрія як вид економічної діяльності і складова економіки України.	2
3	Тема 3. Тема 3. Класифікація видів туристичної та екскурсійної діяльності. 1. Класифікація видів туризму за метою 2. Класифікація видів туризму за часовими характеристиками 3. Класифікація видів туризму за територіальними ознаками 4. Класифікація видів туризму за індивідуальними запитами 5. Класифікація видів туризму за фінансовими можливостями 6. Екскурсійна діяльність	4
4	Тема 4. Туристичний продукт та його характеристики 1. Концептуальне трактування поняття «туристичний продукт».	2

	2. Економічна сутність турпродукту як різновиду товару. 3. Турпакет: сутність, поняття, основні характеристики. 4. Види та класифікація турів.	
5	Тема 5. Планування діяльності та стратегія економічного розвитку підприємств туризму 1. Види планів. Методи та способи планування 2. Стратегія розвитку підприємства та бізнес-планування	2
6	Тема 6. Порядок створення туристичного підприємства та організація його діяльності 1. Основні етапи створення туристичного підприємства 2. Туроператорська та тур агентська діяльність підприємства туризму 3. Ліцензування туристичної діяльності 4. Сертифікація готельних послуг та послуг харчування	4
7	Тема 7. Тема: Виробничо-технічний потенціал туристичного підприємства 1. Ресурсне забезпечення 2. Виробнича база підприємства сфери туризму	2
8	Тема 8. Фінансова та цінова політика підприємств туризму 1. Зміст і форми фінансової діяльності туристичного підприємства 2. Витрати підприємства та ціна на туристичний продукт (послуг) 3. Економічна ефективність діяльності туристичного підприємства	2
9	Тема 9. Туристичні формальності 1. Види формальностей у міжнародному туризмі 2. Поліцейські формальності 3. Паспортні формальності 4. Візові формальності 5. Митні формальності та валютний контроль 6. Медико-санітарні формальності. 7. Формальності безпеки	4
10	Тема 10. Тема: Реклама в індустрії туризму 1. Поняття і напрямки рекламної діяльності туристичного підприємства 2. Організація рекламної діяльності, принципи та канали поширення реклами 3. Правила проведення рекламної кампанії та імідж туристичного підприємства	4
11	Тема 11. Перспективи розвитку туризму у світі та в Україні 1. Прогнози розвитку світового туризму 2. Перспективи розвитку туризму в Україні та вплив соціальних, демографічних та інших факторів на туристичний ринок	2
Разом		32

8. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми та питання, що вивчаються	Форми контролю	Кількість годин
1	Тема 1. Туризм та його світовий розвиток. 1. Історія туризму, зміст та основні поняття 2. Теоретичні аспекти розвитку туризму. 3. Вплив туризму на світову економіку.	Опитування, тестування	2
2	Тема 2. Характеристика туристичної діяльності та її вплив на економіку України 2. Туристичні ресурси та інфраструктура – головні складові розвитку туризму в Україні. 3. Туристична індустрія як вид економічної діяльності і складова економіки України.	Опитування, тестування	4
3	Тема 3. Тема 3. Класифікація видів туристичної та екскурсійної діяльності. 1. Класифікація видів туризму за метою	Опитування, тестування	4

	2. Класифікація видів туризму за часовими характеристиками 3. Класифікація видів туризму за територіальними ознаками 4. Класифікація видів туризму за індивідуальними запитами		
4	Тема 4. Туристичний продукт та його характеристики 1. Концептуальне трактування поняття «туристичний продукт». 2. Економічна сутність турпродукту як різновиду товару. 3. Турпакет: сутність, поняття, основні характеристики. 4. Види та класифікація турів.	Опитування, тестування	4
5	Тема 5. Планування діяльності та стратегія економічного розвитку підприємств туризму 1. Види планів. Методи та способи планування 2. Стратегія розвитку підприємства та бізнес-планування	Опитування, тестування	4
6	Тема 6. Порядок створення туристичного підприємства та організація його діяльності 1. Основні етапи створення туристичного підприємства 2. Туроператорська та тур агентська діяльність підприємства туризму 3. Ліцензування туристичної діяльності 4. Сертифікація готельних послуг та послуг харчування	Опитування, тестування	4
7	Тема 7. Тема: Виробничо-технічний потенціал туристичного підприємства 1. Ресурсне забезпечення 2. Вибірча база підприємства сфери туризму	Опитування, тестування	4
8	Тема 8. Фінансова та цінова політика підприємств туризму 1. Зміст і форми фінансової діяльності туристичного підприємства 2. Витрати підприємства та ціна на туристичний продукт (послуг) 3. Економічна ефективність діяльності туристичного підприємства	Опитування, тестування	4
9	Тема 9. Туристичні формальності 1. Види формальностей у міжнародному туризмі 2. Поліцейські формальності 3. Паспортні формальності 4. Візові формальності 5. Митні формальності та валютний контроль 6. Медико-санітарні формальності.. 7. Формальності безпеки	Опитування, тестування	4
10	Тема 10. Тема: Реклама в індустрії туризму 1. Поняття і напрямки рекламної діяльності туристичного підприємства 2. Організація рекламної діяльності, принципи та канали поширення реклами 3. Правила проведення рекламної кампанії та імідж туристичного підприємства	Опитування, тестування	4
11	Тема 11. Перспективи розвитку туризму у світі та в Україні 1. Прогнози розвитку світового туризму 2. Перспективи розвитку туризму в Україні та вплив соціальних, демографічних та інших факторів на туристичний ринок	Опитування, тестування	4
Разом			42

9. Самостійна робота

Теми для самостійного опрацювання

№ з/п	Теми і перелік питань, що винесені на самостійне вивчення
1	Ліквідація туристичного підприємства
2	Вимоги до організації турів.
3	Менеджмент персоналу
4	Особливості співпраці туристичного підприємства
5	Співпраця з засобами розміщення туристів
6	Співпраця з транспортними компаніями
7	Сертифікація послуг харчування, що надається суб'єктами туристичної індустрії
8	Сертифікація послуг підприємств готельного господарства
9	Договірні відносини
10	Нормативно-правове забезпечення туристичної діяльності.

Завдання для самостійної роботи студентів

№ з/п	Завдання для самостійної роботи студентів
1	Написання рефератів Підготовка доповідей та презентацій. Теми: 1. Етапи розвитку туристичної індустрії в Україні. 2. Особливості розвитку соціального туризму. 3. Оцінка функціонування молодіжного та дитячого туризму в Україні. 4. Аналіз функціонування спортивного туризму в Україні. 5. Розвиток екскурсійної діяльності в Україні. Санаторно курортні заклади України. 6. Розвиток готельного господарства в Україні. 7. Оцінка туристської інфраструктури. 8. Удосконалення договірно-правової бази зовнішніх відносин. 9. Укладання угод про співробітництво. 10. Організація екскурсійного обслуговування. 11. Організація транспортного обслуговування в туризмі. 12. Організація надання послуг з розміщення, харчування та відпочинку туристів.

10. Методи навчання

При вивченні дисципліни використовується пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, проблемний методи пізнання. На практичних заняттях використовуються проектний, проблемно-пошуковий методи.

11. Форми і методи контролю

Для оцінювання результатів навчання під час проведення поточного контролю, періодичного контролю будуть використані такі методи:

під час проведення практичних занять – усний, письмовий, тестовий контроль, практична перевірка;

під час контролю виконання самостійної роботи – реферати, презентації, метод самоконтролю;

під час періодичного контролю (перша та друга контрольні точки) – письмовий та тестовий контроль.

Контрольний захід буде проходити у формі екзамену.

12. Критерії оцінювання відповідно до видів контролю

Критерії оцінювання діяльності студентів на практичних (лабораторних, семінарських) заняттях, за модуль здійснюється відповідно до положення №283 від 29.08.2017 р. «Про бально-накопичувальну систему оцінювання результатів навчання здобувачами вищої освіти у Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького».

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Рекомендована література

Основна

1. Агафонова Л.Г., Коляда К.П., Агафонова О.Є. Вдосконалення механізму формування вартості туристського обслуговування в Україні // Вісник Академії праці і соціальних відносин Федерації профспілок України. – К., 2012. – С.51-57.
2. Азар В. Туризм ещё один феномен XX века/ История туризма. –М.: Туризм, 2014. 320 с.
3. Александрова А.Ю. Международный туризм/ Учебное пособие для студентов вузов. –М.: Аспект Пресс, 2011. – 312 с.
4. Балабанов И.Т., Балабанова А.И. Экономика туризма/ Учебное пособие. –М.: Финансы и статистика, 2016. – 276 с.
5. Биржаков М.Б. Введение в туризм. –СПб.: Издательский Торговый Дом «Герда», 2015. – 196 с.
6. Внутрішній туризм в Україні: окремі аспекти / Головне управління комунального і готельного господарства та туризму Київської міської державної адміністрації. Інститут туризму федерації профспілок України, 2015. – 75 с.
7. Гуляев В.Г. Организация туристической деятельности/ Учебное пособие. –М.: Нолидж, 2016. – 271 с.
8. Карягин Ю.О. Туризм как важная статья экспорта // Діловий вісник. – 2015. -№6. – С. 15-24.
9. Лебедько С.Н. Туризм в Украине: перспективы развития. –К.: Финансовая Украина, 2015. – 217 с.
10. Никифоров О.М. Туризм: проблемы статистического изучения. – М.: Вопросы статистики, 2015. – 318 с.
11. Осадин Б.М. Туризм и экономика. – М.: ЮНИТИ, 2014. – 450 с.
12. Основні показники Державної програми розвитку туризму до 2016 року та діяльності туристичних підприємств України. – К.: Держкомтуризм України, 2017. – 56 с.
13. Папирян Г.А. Международные экономические отношения. Экономика туризма. –М.: Финансы и статистика, 2015. – 71 с.
14. Правове регулювання туристичної діяльності в Україні станом на 1 травня 2015 р./ Під ред. В.К. Федорченка. – К.: Юрінком Інтер, 2016. – 139 с.
15. Розвиток туризму в Україні: Проблеми і перспективи: Збірник наукових статей. – К.: ІВЦ “Слав. Діалог”, 2016. – 224 с.
16. Туризм в Україні: Статистичний бюлетень. – К.: Держінфотур, 2015. – 65 с.
17. Туризм и гостиничное хозяйство/ Под ред. проф., А.Д. Чудновского. –М.: ТАНДЕМ; ЭКМОС, 2014. – 345 с.
18. Туризм на порозі ХХІ століття: освіта, культура, екологія: Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, Київ, 18-20 листопада 1999 р. – К.: Вид-во “КІТЕП”, 1999. – 268 с.
19. Туризм: практика, проблеми, перспективи // Международный туризм. –2011. -№6. –С.5-12.
20. Туризм у ХХІ столітті: глобальні тенденції і регіональні особливості: Матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції, Київ, 10-11 жовтня 2001 р. – К.: Вид-во “КІТЕП”, 2011. – 235 с.

21. Україна в цифрах. Статистичний щорічник. – К.: Держкомстат України, 2017. – 92 с.
22. Федорченко В.Д. Туризм на порозі ХХІ століття // Гостиничний бізнес. – 2016. - №9. – С.6-11.
23. Федорченко В.К., Любіцева О.О., Бабарицька В.К. Організація туризму в Україні і за рубежом // Учб.-метод. посібник. – К.: Київ, ун-т Т.Г. Шевченка, КІТЕП, 2014. – 278 с.
24. Федорченко В.К., Дворова Т.А. Історія туризму в Україні: навчальний посібник. – К.: Вища школа, 2012. – 345 с.
25. Федорченко В.К., Мініч І.М. Туристський словник-довідник. – К.: Дніпро, 2016. – 175 с.
26. Халізів О.О. Особлива індустрія: туризм. – К.: Україна, 2016. – 178 с.
27. Цибух В. Туризм – справа державна // Міжнародний туризм. – 2016. - №8. – С.84-85.
28. Цибух В.І. Туризм в Україні на зламі тисячоліть // 6 континентів. – 2016. - №5. – С.3.
29. Цибух В. Туризм в Україні: проблеми та перспективи // Економіст. – 2015. - №6. – С.34-35.
30. Яновський А.А. Въездной туризм: нереализованные возможности // Бизнес-информ, 2016. - №7. – С.36-42.
31. Яновський А.А. Иностранный (въездной) туризм: преимущества и перспективы // Укр. деловые новости. – 2015. - №32. – С.2-8.

Додаткова

1. Андрущак В. І., Приказка В. М., Слюсаренко А. О. Сільський зелений туризм на Буковині // Туризм у ХХІ столітті: глобальні тенденції і регіональні особливості: Матеріали міжнар. наук.-практ. конф. — К: Знання України, 2002. — С. 472-476.
2. ресурсів України: Дис. докт. геогр. наук. — К., 2004. — 424 с.
3. Бейдик О. О. Рекреаційно-туристські ресурси України: методологія та методика аналізу, термінологія, районування. — К.: Київ, ун-т, 2001. — 395 с.
4. Биржаков М. Б. Введение в туризм: Учебник. — Изд. 7-е, перераб. и доп. -СПб.: «Невский Фонд» — «Издательский дом Герда», 2004. — С. 171.
5. Винниченко І.І. Середовищeturбізнесу: Навчальний посібник. — К: Академ-періодика, 2006. — 220 с.
6. Гетьман В. І. Рекреація: правові засади розвитку (у національних пр парках України) // Збірник наукових праць VI Міжнародної наук.-практ «Розвиток сфери розваг — основа сучасної концепції підвищення ефективності туристичного бізнесу». — Донецьк, 2006. — С. 154-158.
7. Дядечко Л. П. Економіка туристичного бізнесу. Навч. посібник. — К.: Центр учбової літератури, 2007. — 224 с.
8. Качанівський В. С. Концепція розвитку туризму в Україні. — Л.: Брама, 2005. - 317 с.
9. Квартальнов В. А. Стратегический менеджмент в туризме: современный опыт управления. — М.: Финансы и статистика, 1999. — 490 с.
10. Кравченко Н. Роль сільського туризму в розвитку проблемних регіонів Полісся // Ніжин, 2007. - С. 250.
11. Любіцева О. О. Ринок туристичних послуг (геопросторові аспекти), вид., перероб. та доп. — К: Альтерпрес, 2003. — 436 с.
12. Любіцева О. О., Панкова Є.В., Стафійчук В.І. Туристичні ресурси У Навчальний посібник. — К: Альтерпрес, 2007. — 369 с.
13. Мазур Ф. Ф. Соціально-економічні умови розвитку рекреаційної індустр (на прикладі Карпатського регіону): Навчальний посібник. — Київ: Центр навчальної літератури, 2005. — 96 с.
14. Менеджмент туризма: Экономика туризма / Под ред. Квартальнова В М.: Финансы и статистика, 2004. — 312 с.
15. Сільський зелений туризм в Карпатах: Каталог – довідник / П.горішевський, М.Котляр, Ю.Зінько та ін. – Л.: Карпатська асоціація сільського зеленого туризму, 2000.
- 16.
17. Сокол Т.Г. Організація туристичної діяльності в Україні: Навч. посіб. – К.: Музична Україна, 2002. – 256 с.
18. Туристичні ресурси України / Під ред.. О.І. Лугової. – К.: Інститут туризму федерації профспілок України, 1996. – 352 с.
- 19.
20. Школа та ін. Менеджмент туристичної індустрії: Навчальний посібник / За ред. проф.

І.М.Школи. – Чернівці: Книги, 2005. – 596 с.

12. Інформаційні ресурси

1. <http://alka-mine.at.ua>
2. http://bh-503.com.ua/ukr/r2415_7/Zemlja_v_kosmichnomu_prostori.html
3. <http://ifsait.narod.ru/geo/UnderGroudWater.htm>
4. http://libfree.com/121584383_geografiyastruktura_geografichnoyi_obolonki.html
5. http://pidruchniki.ws/12800528/geografiya/zagalni_vidomosti_pro_zemlyu
6. <http://ru.wikipedia.org/wiki/>
7. <http://sankurort.ua/uk/6/>
8. <http://sankurort.ua/uk/sanatoriums/>
9. http://tourlib.net/statti_ukr/rutynsky.htm Михайло Рутинський. Історико-географічні тенденції та періодизація розвитку курортної справи
10. <http://uk.wikipedia.org/>